

Yttrande över remiss från Regeringskansliet, Kulturdepartementet, av betänkandet En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Lunds kommun har tagit del av betänkandet och ställer sig sammanfattningsvis positiv till att göra kulturkanonen tillgänglig och levande för att nå så många som möjligt.

Nedan följer synpunkter på några specifika förslag. I några fall anser Lunds kommun att nuvarande lagstiftning utgör hinder för det som föreslås avseende de aktörer som pekas ut som förmedlare av kulturkanon, och att detta är problematiskt med hänvisning till det som lyfts (exempelvis inskränkningar i bibliotekens, studieförbundens och pedagogernas frihet). Kommunens tolkning är att tillhörande förändringar i berörda lagrum är en nödvändighet om det som föreslås ska genomföras fullt ut.

6.2.2 En ny stiftelse bildas

Lunds kommun anser att en eventuell nybildad stiftelse som ska förvalta, tillgängliggöra och främja Sveriges kulturkanon bör finansieras genom statsbudgeten.

6.2.3 Tillgängliggörande av kanon genom digital portal

Lunds kommun ser positivt på framtagandet av en digital portal och att den planeras att utformas med särskilda inslag för skolan samt att innehållet ska anpassas för att möta behoven i olika årskurser och ämnen.

Kommunen instämmer i betänkandets argument att det finns ett värde i att kommittén samverkar med Skolverket för att inkorporera litteraturen från kulturkanonen i deras rekommenderade läslistor. Många av verken som nämns i kulturkanonen är redan med på listor som rekommenderas till de olika årskurserna. Den digitala portalen blir ett lättillgängligt läromedel som inte skulle innebära extra kostnader för skolan, vilket underlättar för lärarens planering av undervisningens innehåll oberoende av skolans resurser.

6.2.4 Tillgängliggörande av kanon genom kultur- och kulturarvsaktörerna

Lunds kommun anser att finansieringen av arbetet med spridning av en kulturkanon behöver lösas genom att tillföra medel till kulturbudgeten, inte genom omfördelning. Budgeten för regional kulturverksamhet har de senaste åren inneburit att kulturverksamheter i kommunen stått inför utmaningar när deras stöd minskat.

Vidare tydliggör bibliotekslagen att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Att från statligt håll peka ut vissa verk i bibliotekens samlingar som särskilt relevanta, och göra bibliotekens anslag och finansiering avhängig deras förmåga att förmedla särskilt utpekade verk, är problematiskt.

6.2.6 Tillgängliggörande av kanon genom folkbildningen

Lunds kommun uppskattar att studieförbundens roll i folkbildningen lyfts fram av utredningen. Men kommunen uppmanar samtidigt regeringen att beakta slutsatserna i folkbildningsutredningen som presenterades 2022 samt det därpå följande betänkandet (SOU 2024:42). En innehållsmässig styrning från staten av innehållet i studiecirklar och andra aktiviteter inom folkbildningen såsom föreslås i utredningen skulle vara ett ingrepp i studieförbundens frihet.

6.2.8 Tillgängliggörande av kanon genom skolväsendet

Syftet med skolväsendets läroplaner och kurs- och ämnesplaner är att ge en gemensam grund för skolans verksamhet och undervisning, och att säkerställa att alla elever får en likvärdig utbildning oavsett var i landet de går i skolan. Läroplanen beskriver skolans värdegrund, uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer, medan kursplanerna för varje ämne innehåller syfte, centralt innehåll och betygskriterier eller bedömningskriterier. Läroplanen beskriver inte vilken litteratur eller vilket innehåll som ska användas i undervisningen. Det är därför oklart vad betänkandet menar med att läroplan och kurs- och ämnesplan ska "uppmana till användning".

Valet av läroböcker och annat undervisningsmaterial är en del av lärarens pedagogiska bedömning, och ska utgå från styrdokumentens mål samt den aktuella elevgruppen. Samtidigt ska undervisningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket ställer krav på att läraren gör medvetna och välgrundade val i sin planering.



Litteratur och andra delar av kulturkanon kan redan idag tolkas som relevanta underlag för att uppfylla de krav och det syfte som uttrycks i läroplanen och kurs- och ämnesplanerna, särskilt inom ämnena historia, samhällskunskap och svenska.

Anders Almgren

Kommunstyrelsens ordförande